

บทที่ 3

การวิเคราะห์หน้าที่ของคำ คง คง ต้อง ได้ น่า อาจ

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลคำ คง คง ต้อง ได้ น่า อาจ ที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด มาวิเคราะห์ว่าคำทั้ง 6 ดังกล่าวนี ปรากฏในบริบทแบบใด และมีความหมายอย่างไร เพื่อนำไปวิเคราะห์ว่าคำทั้ง 6 ที่ปรากฏพบในแหล่งข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 497 ชิ้น ทำหน้าที่อย่าง หนดคำ และหนดคำย่อยใด

3.1. การวิเคราะห์หน้าที่ของคำ

จากการวิเคราะห์บริบทแวดล้อมของคำ คง คง ต้อง ได้ น่า อาจ ได้พบว่าคำ เหล่านี้ปรากฏในบริบทที่อาจจะแยกกระบวนได้ 7 กระบวน และกระบวนทั้ง 7 กระบวนนี้ สามารถจะนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจว่าคำที่พบในบริบทนั้นๆ จะทำหน้าที่อย่าง หนดคำ และหนดคำย่อยอะไร

คำแต่ละคำอาจจะพบไม่ครบทั้ง 7 กระบวน ในเอกสารทุกสมัย แต่การใช้บริบท เป็นเกณฑ์สามารถทำให้นำเอาเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์มาใช้ในการตัดสินใจว่าคำทั้ง 6 นี้ทำ หน้าที่อย่างหนดคำและหนดคำย่อยใดได้ถึง 6 กระบวน ส่วนกระบวนที่ 7 นั้นมีความ ก้ำกวมในด้านวากยสัมพันธ์ จึงต้องนำเกณฑ์ด้านความหมายและการแทนที่ด้วยคำที่มีความ หมายพ้องหรือเกือบพ้องมาใช้ในการตัดสินใจ

กระบวนที่ 1

บริบทที่จัดว่าเป็นกระบวนที่ 1 คือการที่คำใดคำหนึ่งใน 6 คำนี้ปรากฏเป็น หน่วยสุดท้ายในกิริยาวลี ไม่มีนามวลี หรือส่วนเติมเต็มตามมา ในกรณีที่ไม่มีวิเศษณ์วลี หรือวิเศษณ์านุประโยคมาขยายต่ออีก ก็จะมีคำเหล่านี้ปรากฏเป็นหน่วยสุดท้ายของ ประโยค

ตัวอย่างเช่น

(1) อนึ่งไมคพญานัน คือคู่ความอ้างพญานำกระลาการไปเผชิญโดยอ้าง
ครั้น พบพญานแล้วเชิญไปสถานที่สุวรรณ

(กฎมมาย / 1 หน้า 224)

(2) มาตราหนึ่ง ทำหนังสือให้แก่ท่านประกันความ แลให้เรียกเงินก็ดี ลูกครั้น
นั้นไป ต้องคดี ณ สถานที่อื่นเมืองเดียวกันใช้ อย่าให้กระลาการเกาะเอานาย
ประกัน ให้กระลาการทอดโอนฎีกาให้กระลาการใหม่ส่งมาจึงสุวรรณ

(กฎมมาย / 1 หน้า 221)

(3) ครั้นเราได้ตกแต่งบำรุงการทั้งปวงสรรพแล้วเห็นครวที่จะยกออกไปดีที่พห้
ศึกนั้นไซร้ ก็จะยกออกไปโดยเวลาอันสุวรรณ

(พงศาวดาร / 1 หน้า 216)

คำที่พบปรากฏในกระสวนนี้ จะตัดสินให้เป็นกริยากรรม เนื่องจากไม่มีนามวลี
หรือกริยาวลีที่ทำหน้าที่กรรมตามหลังคำ

ในข้อมูลที่รวบรวมมา ได้พบว่า คำทั้ง 6 นี้ มีเพียงคำ สุวรรณ ที่ปรากฏในบริบท
แบบนี้ เป็นจำนวน 50 ครั้ง

กระสวนที่ 2

บุพบทวลี

บริบทที่จัดว่าเป็นกระสวนที่ 2 คือการที่คำใดคำหนึ่งใน 6 คำนี้ปรากฏอยู่บนหน้า

ตัวอย่างเช่น

(4) มีผู้มาพึ่งพระราชสมภาร หวังจะให้พ้นจากภัยอันตรายต่างๆซึ่งมันทนอยู่กับ
ราชสงคราม จะให้ส่งไทยในญ่นั้นไม่สุวรรณด้วยคลองรัชตดิยราชประเพณีธรรม

(พงศาวดาร / 1 หน้า 180)

(5) ถ้าคำภุมมีตั้งกับหนังสือร้อง ขอให้พิจารณา เพราะจะให้ข้างหนึ่งเสียตัว
(กฎหมาย / 1 หน้า 183)

(6) นายพันเทพรักษาและนายพันสุริยามาตย์และอำแดงคำทอง และอำแดงคำ
แก้วบิใจบาปราบใจแก้ว หัวใจวางในสุจริต วิลาสิตศรีทธา ปลงมหาคาม
บริเวณแด่พระมหาเถรานุเถรพนนวาสี
(จารึก 8 / สุโขทัย หน้า 205)

คำที่พบปรากฏในกระดานนี้ จะตัดสินให้เป็นกิริยากรรม เนื่องจากไม่
มีนามวลี หรือกิริยวลีที่ทำหน้าที่กรรมตามหลังคำ

ในข้อมูลที่รวบรวมมา พบคำ 3 คำ คือ คำ วาง ตั้ง และ วาง ใน
บริบทแบบนี้เป็นจำนวนต่างๆกันไปดังนี้ คือ

คำ วาง พบ 4 ครั้ง

คำ ตั้ง พบ 13 ครั้ง

คำ วาง พบ 1 ครั้ง

กระดานที่ 3

บริบทที่จัดว่าเป็นกระดานที่ 3 คือ การที่คำใดคำหนึ่งใน 6 คำนี้ปรากฏอยู่หน้า
วิเศษณานุประโยคที่มาขยาย

ตัวอย่างเช่น

(7) ถ้าเป็นหนังสือทั้งแขนมิให้พิจารณาว่ากล่าวนั้นชอบด้วยหาเจ้าของมิได้
เป็นทอดับตรศนเทหืออยู่ นี่หนังสือไซ้อาหารหาวางแก่เดรจอนจะคาบมากินไม่
เป็นธศจรรยนัก

(จดหมายเหตุ 1 / 2 หน้า 53)

(8) แลเมื่อมัจจุราชมมาถึงแล้วนั้น ญาติวงษาทั้งหลายมิวางเพื่อจะเป็นที่ฟัง
และจะห้ามมัจจุราชด้วยอุบายอันหนึ่งอันใดหามิได้เลย

(จดหมายเหตุ 1 / ออยุธยา หน้า 40)

คำที่พบปรากฏในกระสวนนี้ จะตัดสินให้เป็นกริยากรรม เนื่องจากไม่มีนามวลี หรือกริยาวลีที่ทำหน้าที่กรรมตามหลังคำ

ในข้อมูลที่รวบรวมมา พบคำ 2 คำ ได้แก่ คำ ดู และ ดู ที่ปรากฏในบริบท แบบนี้เป็นจำนวนต่าง ๆ กันดังนี้ คือ

คำ ดู พบ 1 ครั้ง

คำ ดู พบ 7 ครั้ง

กระสวนที่ 4

บริบทที่จัดว่าเป็นกระสวนแบบที่ 4 คือการที่คำใดคำหนึ่งใน 6 คำนี้ปรากฏอยู่ หน้านามวลีที่ละรูป

ตัวอย่างเช่น

(9) อนึ่งให้พระยานครศรีธรรมราชปรึกษาหาหรือด้วยกรมการทั้งปวงจัดแจง ข้าราชการพระอัยการแลพระราชกำหนดกฎหมายเก่าใหม่บทใดข้อใดซึ่งต้องด้วย ขนบธรรมเนียมแผ่นดินควร เคยพิจารณาว่ากล่าวประการใดก็ให้ให้

(จดหมายเหตุ 29 / 2 หน้า 47)

(10) ด้วยเจ้าพระยาธรรมมาธิกร รับพระราชโองการใส่เกล้าฯทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯสั่งว่า ซึ่งหมายส่งไปแต่ก่อนนั้น ว่าจะได้แก้เขตทรศนาน เพลานายให้ให้ตามหมายครั้งก่อน

(หมายรับสั่ง 12 / 1 หน้า 46)

(11) พระเจ้าเสด็จเข้าใกล้ เมื่อรุ่งจึงเสด็จออกอยู่บัลลังก์ ให้คนทั้งหลายเห็น ศรัทธาสานุการแล จึงเสด็จคืนเรื่องเท่ากงจักรกลิ้งไปกลางหาสู่เจดีย์ทองที่เก่า รัศมีถูกชานต้องพรายเรื่องงาม

(จารึก 6 / สุโขทัย หน้า 78)

คำที่พบปรากฏในกระสวนนี้ จะตัดสินให้เป็นกริยากรรม เนื่องจากมีนามวลี ซึ่งละรูปที่ทำหน้าที่กรรมตามหลังคำ

ในข้อมูลที่รวบรวมมา พบคำ 2 คำ ได้แก่ คำ **คง** และ **ต้อง** ในบริบทแบบนี้เป็นจำนวนต่างๆกันไปดังนี้ คือ

คำ **คง** พบ 8 ครั้ง

คำ **ต้อง** พบ 1 ครั้ง

กระบวนที่ 5

บริบทที่จัดว่าเป็นกระบวนที่ 5 คือการที่คำใดคำหนึ่งใน 6 คำนี้ปรากฏอยู่หน้านามวลี

ตัวอย่างเช่น

(12) พระยารธรรมราชนั้น**คง**บังเกิดทุกเมื่อ

(จารึก 3 / สุโขทัย หน้า 33)

(13) หนึ่งให้บันคอนริบเรือน เอมะพร้าวหน้าวัดปาก ธิราชบาตรเอาตัวหญิง
ช้างใหม่จัดดูคุณ แล้วเอาตัวออกจากราชการใหม่ทวีคุณ ทวนด้วยลวดหนึ่ง 50
ที่ ใส่ตรุจำไว้แล้วถอดเสียเป็นไพร่ ภาคทัณฑ์ไว้ จะ**ควร**สถานใดให้เอาแต่
สถานหนึ่ง

(จดหมายเหตุ 43 / 3 หน้า 57)

(14) ข้าศึกชาวละแวก**ต้อง**ศาสตราวุธตายเป็นสามารณัก

(พงศาวดาร / 1 หน้า 168)

(15) **กู**ได้หมากส้มหมากหวานอันใดกินอร่อยกินดี **กู**เอามาแก่พ่อ**กู**

(จารึก 1 / สุโขทัย หน้า 18)

คำที่พบปรากฏในกระบวนนี้ จะตัดสินให้เป็นกริยากรรม เนื่องจากมีนามวลีที่ทำหน้าที่กรรมตามหลังคำ

ในข้อมูลที่รวบรวมมา พบคำ 4 คำ ได้แก่ คำ **คง ควร ต้อง** และ **ได้** ในบริบทแบบนี้เป็นจำนวนต่างๆกันไปดังนี้

คำ คง พบ 20 ครั้ง
 คำ ควร พบ 5 ครั้ง
 คำ ต้อง พบ 65 ครั้ง
 คำ ได้ พบ 626 ครั้ง

กระบวนที่ 6

บริบทที่จัดเป็นกระบวนที่ 6 คือการที่คำใดคำหนึ่งใน 6 คำนี้ปรากฏอยู่หน้า
 นามานุประโยค

คำที่พบปรากฏในกระบวนนี้ ได้แก่คำ ควร น่า และ ควร คำเหล่านี้แม้จะอยู่
 หน้านามานุประโยค แต่มิได้จัดเป็นกริยากรรม หากแต่จัดเป็นกริยาอกรรม เช่นเดียวกับ
 กริยา ดูเหมือน เป็นไปได้ สำคัญ ดี แปลก เป็นต้น ตามการวิเคราะห์ของเพ็ชรศิริ เอกนิยม
 (1987)

กริยากรุ่มนี้เป็นกริยาอกรรมที่ต่างจากกริยาอกรรมอื่นๆ ตรงที่ประธานจะเป็น
 นามานุประโยค ที่ขึ้นต้นด้วย ว่า หรือ ที่

ถ้านามานุประโยคขึ้นต้นด้วย ว่า จะมีตำแหน่งตามหลังกริยาเท่านั้น ตัวอย่าง
 เช่น

1ก. สำคัญ ว่า เราต้องร่วมมือกัน

2ก. ดี ว่า เรามองเห็นควันทันทีทันเวลา

และอาจจะลดรูป ว่า ได้ สำหรับกริยาบางตัว ตัวอย่างเช่น

3ก. ดูเหมือน ว่า เราจะมาสายไป

3ข. ดูเหมือน เราจะมาสายไป

ถ้านามานุประโยคขึ้นต้นด้วย ที่ อาจจะปรากฏอยู่หน้าหรือหลังกริยาก็ได้
 และเมื่อปรากฏอยู่หน้ากริยา นามานุประโยคนี้จะทำหน้าที่เป็นแกนประโยค และอาจจะมีคำ
ว่า นั้น แสดงหน้าที่นี้ด้วยก็ได้ ตัวอย่างเช่น

4ก. เป็นไปได้ ที่เราจะยกเลิกการเก็บภาษี

4ข. ที่เราจะยกเลิกการเก็บภาษีนั้น เป็นไปได้

5ก. ดี ที่เขาห้ามศึกได้ทันเวลา

5ข. ที่เขาห้ามศึกได้ทันเวลานั้น ดีแล้ว

เพียรศิริ เรียกกริยาเหล่านี้ว่า กริยาอกรรมนำเสนอ (presentative verbs)

คำที่ทำหน้าที่เป็นกริยาอกรรมนำเสนอดังกล่าวนี้ ในข้อมูลได้แก่ประโยคต่อไปนี้

(16) แลข้าพระทั้งปวงแตกฉานชานเชนอยู่แลคนเปนเดิมข้าพระไปอยู่ที่อื่นนั้น
ควรภิกษุทั้งสิบแปดคนนี้เป็นข้าพระ ณ อารามจุลามาณ

(จดหมายเหตุ 5 / อยุธยา หน้า 88)

(17) เมื่อตริตรงดูถึงการที่จะแก้ไขเห็นว่าถ้าจะย้ายพระจินดารักษ์ไปในเวลานี้
น่าที่เจ้าพระยาสุรพันธ์จะได้รับความเดือดร้อนมาก ส่วนพระเทพราชแสนยานันต์
 ก็ร้องอยู่ว่าแก่ชรา แต่เจ้าพระยาสุรพันธ์ไม่ยอมปล่อย การเป็นเช่นนี้จึงเห็นว่า
น่าที่จะต้องยกพระเทพราชแสนยานันต์เป็นตำแหน่งพิเศษเสมออย่างผู้ช่วยข้า
 หลวงเทศาภิบาล ย้ายพระจินดารักษ์มาเป็นข้าหลวงมหาดไทย

(จดหมายเหตุ 1 / 5 หน้า 35)

(18) ...แล้วทรงพระดำริเห็นว่า แต่กำลังย้ายลาวเมืองลุ่มล็กนั้นหาอาจที่จะลง
 มาตั้งรับรบพุ่งถึงบ้านนายมไม่ ดีร้ายจะเป็นย้ายราชวงษาเมืองเวียงจันจะมา
 กงหลัง

(จดหมายเหตุ 17 / 3 หน้า 16)

ในข้อมูลที่รวบรวมมา พบคำ ควร น่า และ อาจ ในบริบทแบบนี้เป็นจำนวน
 ต่างๆกันไปดังนี้ คือ

คำ กร พบ 30 ครั้ง

คำ นำ พบ 7 ครั้ง

คำ จ พบ 2 ครั้ง

กระบวนที่ 7

บริบทที่จัดเป็นกระบวนที่ 7 คือการที่คำใดคำหนึ่งใน 6 คำนี้ปรากฏอยู่หน้ากริยาวลี กริยาวลีนี้อาจเป็นกริยาตัวเดียว หรือหลายตัวก็ได้ กริยาแต่ละตัวอาจจะมีกรรมตามมาหรือไม่ก็ได้

กระบวนนี้มีปัญหา เพราะคำที่ปรากฏอาจจะเป็นกริยาตัวแรกในกริยาที่เรียงกัน หรือเป็นคำช่วยหน้ากริยาขยายกริยาวลีที่ตามมาก็ได้ เนื่องจากลักษณะกระบวนของคำที่เป็นคำช่วยหน้ากริยาก็มีตำแหน่งอยู่หน้ากริยาวลีเช่นเดียวกัน

เมื่อไม่สามารถใช้เกณฑ์วากยสัมพันธ์ในการวิเคราะห์แยกแยะได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องใช้เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์ ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดใน 3.2.

3.2. การวิเคราะห์แยกคำช่วยหน้ากริยาและคำกริยาที่ตามด้วยคำกริยาด้วยเกณฑ์ทางอรรถศาสตร์

3.2.1. คำช่วยหน้ากริยา

คำช่วยหน้ากริยา คือคำที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ โดยช่วยขยายความหมายทางไวยากรณ์ของคำกริยา

ความหมายเหล่านี้ ได้แก่

1. กาล
2. การณ์ลักษณะ
3. อรรถานุเคราะห์

กาล คือคำที่แสดงความหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดเวลา ลำดับเวลา สภาพเวลาของการกระทำ หรือของกริยา ด้านหมายถึงเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้นในขณะที่ผู้พูดพูดหรือในเวลาปัจจุบัน จะเรียกว่า ปัจจุบันกาล ด้านหมายถึงเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้นก่อนหน้า

เวลาที่ผู้พูดพูดหรือในเวลาอดีต จะเรียกว่า อดีตกาล ถ้าหมายถึงเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น
 หลังเวลาที่ผู้พูดพูดหรือในเวลาอนาคต จะเรียกว่า อนาคตกาล

รูปภาษาที่ใช้แสดงกาลในภาษาไทย ถ้าเป็นคำช่วยกริยา จะแสดงเฉพาะกาลที่
 เป็นอดีตกาล และอนาคตกาล ตัวอย่างเช่น คำช่วยหน้ากริยา เคย แสดงอดีตกาลของกริยา
 ในตัวอย่างที่ (1ก.) และ คำช่วยหน้ากริยา จะ แสดงอนาคตกาลของกริยา ในตัวอย่างที่
 (2ก.)

(1ก.) เขาเคยไปเชียงใหม่

(2ก.) เขาจะไปเมืองนอก

การณัลักษณะ หมายถึง คำที่แสดงความหมายที่เกี่ยวกับการเกิดขึ้น การ
 ปรากฏ หรือการดำเนินไปของปรากฏการณ์ของการกระทำหรือสภาพของกริยา ตัวอย่างเช่น
 คำ กำลัง แสดงการณัลักษณะบอกการกระทำที่กำลังดำเนินอยู่ ในตัวอย่าง (3ก.)

(3ก.) แดงกำลังทำงาน

อรรถานุเคราะห์ คือความหมายเกี่ยวกับความคิด และความรู้สึกของผู้พูด
 ไลออนส์ (1977) ได้แยกความหมายของคำช่วยหน้ากริยาออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

- ก. อรรถานุเคราะห์บอกโอกาส หรือความเป็นไปได้ (alethic)
- ข. อรรถานุเคราะห์บอกการชี้แนะ (deontic)
- ค. อรรถานุเคราะห์บอกการคาดคะเน (epistemic)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่มีคำที่ศึกษาปรากฏอยู่นักเรียนวลีมาวิเคราะห์ความหมาย
 เพื่อดูว่ามีคำใดบ้างที่ให้ความหมายบอกกาล การณัลักษณะ หรืออรรถานุเคราะห์ประเภทใด
 ประเภทหนึ่งใน 3 ประเภทดังกล่าว หากพบคำใดมีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ดังกล่าวนี้ ก็
 จะจัดให้เป็นคำช่วยหน้ากริยา

และเพื่อให้การตัดสินใจเป็นคำช่วยหน้ากริยาถูกต้องมากขึ้น ผู้วิจัยได้ทดสอบด้วยการตัดคำที่ศึกษาออกจากประโยค แล้วพิจารณาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นว่า ประโยคดังกล่าวมีความหมายเปลี่ยนไปเพียงการขาดหายของความหมายที่บอกรรณานุเคราะห์ หรือมีการอ้างถึงเหตุการณ์ที่ผิดไปจากเดิม

ถ้าเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยที่ประโยคดังกล่าวมีความหมายเปลี่ยนไปเฉพาะส่วนของรรณานุเคราะห์ จะจัดเป็นคำช่วยหน้ากริยา ดังตัวอย่างคำ คง ต้อง ควร ในตัวอย่างที่ (19) , (20) และ (21) ตามลำดับ

(19) แลข้ายสลัดศัศดรฎวนเหล่าร้ายเล็ดลอดเข้ามาจับผู้คนไปได้ประการใด
พระยานครศรีธรรมราชกรมการพนักงานก็คงมีโทษโดยพระราชกำหนด
(จดหมายเหตุ 68 / 2 หน้า 116)

คำ คง ในตัวอย่างที่ (19) มีความหมายแสดงรรณานุเคราะห์คาดคะเน และเมื่อตัดทิ้งไปจะมีความหมายเปลี่ยนเฉพาะส่วนรรณานุเคราะห์ แต่ไม่ได้เปลี่ยนเหตุการณ์ จึงจัดเป็นคำช่วยหน้ากริยา

(20) ราษฎร ณ แขวงเมืองพระตะบองแขวงเมืองนครเสียมราบ แขวงเมือง
สวายจิต ราคาเกวียนละ 4 ตำลึง 5 ตำลึง 5 ตำลึง ก็หาไม่มีเมล็ดข้าวซื้อขายกัน
ไม่ ราษฎรต้องไปเที่ยวหามันหากลอย
(จดหมายเหตุ 57 / 3 หน้า 20)

คำ ต้อง ในตัวอย่างที่ (20) มีความหมายแสดงรรณานุเคราะห์บอกการชี้แนะ และเมื่อตัดทิ้งไปจะมีความหมายเปลี่ยนเฉพาะส่วนรรณานุเคราะห์ แต่ไม่ได้เปลี่ยนเหตุการณ์ จึงจัดเป็นคำช่วยหน้ากริยา

(21) อนึ่งจะพิจารณาอรรถคดีเนื่อความของทวยราษฎรทั้งปวงโดยมูลคดี
ประการใดให้ควรตั้งอยู่ในคดีทั้งสิ้น อนึ่งจะพิจารณาอรรถคดีเนื่อความของทวย
ราษฎรทั้งปวงโดยมูลคดีประการใดให้ตั้งอยู่ในคดีทั้งสิ้น

(จดหมายเหตุ 29 / 2 หน้า 47)

คำ ควร ในตัวอย่างที่ (21) มีความหมายแสดงอรรถาณูเคราะห์นอกการชี้แนะ และเมื่อตัดทิ้งไปจะมีความหมายเปลี่ยนเฉพาะส่วนอรรถาณูเคราะห์ แต่ไม่ได้เปลี่ยนเหตุการณ์ จึงจัดเป็นคำช่วยหน้ากริยา

ส่วนคำที่ไม่มีคุณสมบัติที่จะจัดให้เป็นคำช่วยหน้ากริยา ก็จะนำไปทดสอบว่าเป็นกริยาหรือไม่ต่อไป

3.2.2. คำกริยา

ในการทดสอบว่าเป็นกริยาหรือไม่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ทางอรรถศาสตร์ โดยการแทนที่ด้วยคำหรือวลีที่มีความหมายพ้อง หรือเกือบพ้อง ซึ่งได้กำหนดคำหรือวลีดังต่อไปนี้มาทดสอบคำที่ศึกษา ดังนี้

- คำ คง ใช้กริยา ดำรง เก็บ รักษา ทดสอบ
- คำ ควร ใช้กริยาวลี เหมาะแก่(การ) ดีพอสำหรับ(การ) ทดสอบ
- คำ ต้อง ใช้กริยา โดน ถูก ทดสอบ
- คำ ได้ ใช้กริยาวลี ได้รับ เอามา ตกเป็นของ ทดสอบ
- คำ น่า ใช้กริยาวลี เป็นการดีที่ สมควรที่ ทดสอบ
- คำ อาจ ใช้กริยา กล้า สามารถ ทดสอบ

ฉะนั้นหากคำที่ศึกษาดังกล่าว สามารถนำคำกริยา หรือกริยาวลี มาแทนที่ได้ โดยที่ความหมายภาคแสดง หรือความหมายของประโยคไม่เปลี่ยนแปลง ก็จะจัดเป็นกริยา ตัวอย่างเช่น

คำ ควร จัดเป็นคำกริยา ดังในตัวอย่างที่ (22) เพราะสามารถนำกริยาวลี เหมาะแก่(การ) ดีพอสำหรับ(การ) มาแทนที่ได้

(22) ผู้ใดโลกนักรักทำใจใหญ่ไม่สูงเกินศักดิ์ และกระทำล้นพ้นเหลือบรรดาศักดิ์ตน แลมีจำพระราชนิยมพระเจ้าอยู่หัว และถ้อยคำมีคุณเจรจาเอามาเจรจาเข้าในระวางศัพท์ และสิ่งของมีคุณระดับเอามาประดับตน ท่านว่าผู้นั้นทนนงอาจเข้าในอุบาทวขาดเหลือให้ลงโทษ 8 สถาน

(จดหมายเหตุ 43 / 3 หน้า 17)

เป็น

ผู้ใดโลกมักมักทำใจใหญ่ไม่สูงเกินศักดิ์ และกระทำสั่นหั่นเหลือบรรดาศักดิ์ตนแลมีเจ้าพระราชนิยมพระเจ้าอยู่หัว และถ้อยคำมีเหมาะแก่การเจรจาเอามาเจรจาเข้าในระวางศัพท์ และสิ่งของมีดีพอสำหรับประดับเอามาประดับตน ท่านว่าผู้นั้นทรงองอาจเข้าในอุบาทวขาดเหลือให้ลงโทษ 8 สถาน

คำ ต้อง จัดเป็นคำกริยาในตัวอย่างที่ (23) เพราะสามารถนำคำกริยา ถูก โดน มาแทนที่ได้

(23) ขุนไชยอาญาต้องปรับจ้างคนแทนทรัพย์สิน

(หมายรับสั่ง 25 / 1 หน้า 92)

เป็น

ขุนไชยอาญาถูกปรับจ้างคนแทนทรัพย์สิน หรือ ขุนไชยอาญาโดนปรับจ้างคนแทนทรัพย์สิน

คำ อาจ จัดเป็นคำกริยาในตัวอย่างที่ (24) เพราะสามารถนำคำกริยา กล้า สามารถ มาแทนที่ได้

(24) สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้านิทรพระแสงปืนนกล้ายาวกว่าคืบยังไปต้องสุระกำมาตจากคอข้างตาย รั้พลรามัญทั้งนั้นเห็นเป็นอัศจรรย์ ด้วยแม่น้ำนั้นกว้างเหลือกำลังปืน ก็กลัวเดชเดชาภาพ และพระมหาอุปราชามีอาจตามมาได้ก็เลิกทัพกลับไป

(พงศาวดาร / 1 หน้า 178)

เป็น

สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้านิทรพระแสงปืนนกล้ายาวกว่าคืบยังไปต้องสุระกำมาตจากคอข้างตาย รั้พลรามัญทั้งนั้นเห็นเป็นอัศจรรย์ ด้วยแม่น้ำนั้นกว้างเหลือกำลังปืน ก็กลัวเดชเดชาภาพ และพระมหาอุปราชามีกล้าตามมาได้ก็เลิกทัพกลับไป

ในข้อมูลที่รวบรวมมา คำที่พบปรากฏในกระสวยที่ 7 นี้ ที่ผ่านการทดสอบ แล้ว
ตัดสินใจให้เป็นกริยา มี 3 คำ ได้แก่ คำ ควร ต้อง และ อาจ

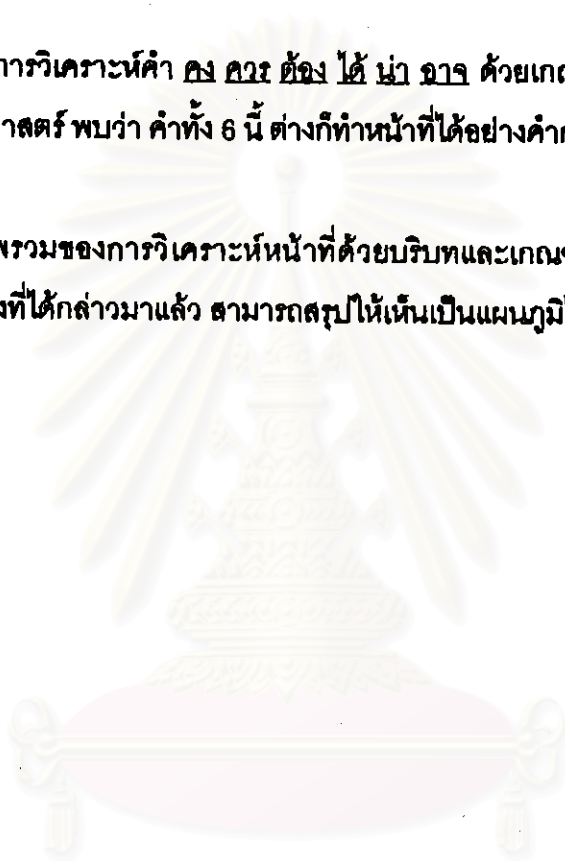
คำ ควร พบ 30 ครั้ง

คำ ต้อง พบ 40 ครั้ง

คำ อาจ พบ 19 ครั้ง

ผลการวิเคราะห์คำ คง ควร ต้อง ได้ น่า อาจ ด้วยเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และ
เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์ พบว่า คำทั้ง 6 นี้ ต่างก็ทำหน้าที่ได้อย่างคำกริยาทั้งสิ้น

ภาพรวมของการวิเคราะห์หน้าที่ด้วยบริบทและเกณฑ์ทางความหมายตามชั้น
ตอนและเกณฑ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปให้เห็นเป็นแผนภูมิได้ในหน้าต่อไป

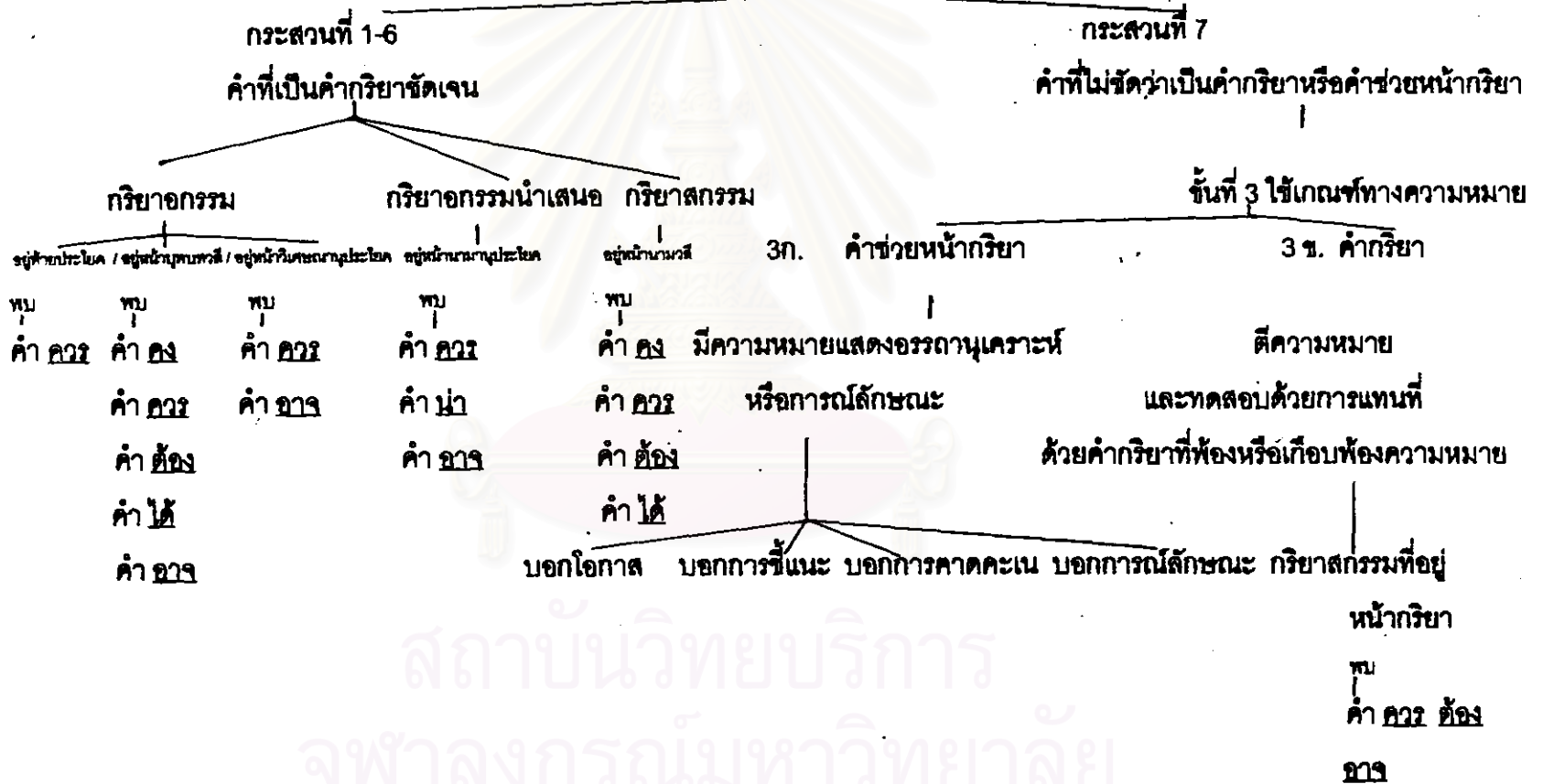
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1 การตัดสินใจหน้าที่ของคำ คง คง ต้อง ได้ น่า อาจ

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์บริบท เพื่อหากระบวนทั้งหมด

(กระบวน 7 กระบวน)

ขั้นที่ 2 การแยกหมวดคำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3. สรุปผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ คว ต้อง ได้ นำ อว
 ในตอนนี้ จะเสนอผลการวิเคราะห์ทีละคำ ดังนี้

3.3.1. ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ ค

คำ ค เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำในหมวดคำ 2 หมวด ได้แก่ คำกริยา และ คำชวหน้ากริยา

คำ ค เมื่อเป็นคำกริยา จะปรากฏในกระสวน 3 กระสวน ได้แก่ กระสวนที่ 2, 4 และ 5 ซึ่งแต่ละกระสวนมีความเป็นหมวดคำย่อยต่างกัน ดังนี้

ก. กระสวนที่ 2 คำ ค เป็นกริยากรรม อยู่หน้าบุพบทลี ตัวอย่างเช่น

(25) สมเด็จพระเจ้าพระยาสุรเสวยราชย์ในนันทประสพสมเด็จพระเป็น
 เจ้าห้องศโพระจักให้คในศาสนาห้าพันปี

(จารึก 17 / สุโขทัย หน้า 147)

ข. กระสวนที่ 4 คำ ค เป็นกริยากรรม อยู่หน้านามวลีที่ละรูป ตัวอย่างเช่น

(26) อนึ่งให้พระยานครศรีธรรมราชปรึกษาหารือด้วยกรมการทั้งปวงจัดแจง
 ชำระดู พระอัยการแลพระราชกำหนดกฎหมายเก่าใหม่บทใดข้อใดซึ่งต้องด้วย
 ขนบธรรมเนียมแผ่นดินค เคยพิจารณาว่ากล่าวประการใดก็ให้คไว้

(จดหมายเหตุ 29 / 2 หน้า 47)

(27) ด้านที่เมืองไม่สู้มีไม้ผานนัก จึงปรึกษากับพระยาสุนทรบุรีสั่งให้เลิกด้าน
 นั้นเสีย แต่ด้านบางสี่เงินภาษีมากทราบเก็บได้ในเดือนที่ล่วงมานี้ จึงให้คไว้

(จดหมายเหตุ 1 / 5 หน้า 42)

ค. กระสวนที่ 5 คำ คุณ เป็นกิริยากรรม อยู่หน้านามวลี ตัวอย่างเช่น

(28) พระยารรรมราชคุณปัญญาศีลทุกเมื่อ

(จารึก 3 / สุโขทัย หน้า 33)

(29) ถ้าชายได้เสียเงินช่วยทุกชยากหญิงนั้นบ้างแต่ภอเปนที่ มิได้ช่วยหญิงให้
พ้นจากทุกชยากโดยสุจริต หญิงนั้นยังหาบุตรมิได้ ไม่สมักอยู่ด้วยชายใช้ ให้
หญิงคืนเงิน ซึ่งชายเสียนั้นให้แก่ชายจงท่วน ชายหญิงจึงขาดจากผัวเมียกัน
หญิงนั้นคุณสิทธิเป็นเมียชาย

(กฎหมาย / 1 หน้า 310)

คำ คุณ เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยา จะปรากฏในกระสวนที่ 7 มีความหมายแสดง
การณัลักษณะ ดังตัวอย่างที่ (29 ,30) และอรรถาณูเคราะห์บอกการคาดคะเน ดังตัวอย่าง
ที่(31 , 32)

(29) มาตราหนึ่ง ทำหนังสือมัดรับประกันบริคนชั้นซีต่อนายภูดาษทำมะรง แล
นายภูดาษทำมะรงเกาะกุมเอาตามมัด แลมันฟ้องผลัดเปลี่ยนชื่อมันเสียให้ผิด
ด้วยบริคนชั้นซีมัน แลท่านให้พิจารณาสวนศัพท์แท้คุณว่าชื่อมันตามมัดบริคน
ชั้นซีมันใช้ ท่านว่าคนร้ายบังอาจให้ทวนด้วยลวดหนัง ที ให้เอาตามมัดบริคน
ชั้นซีมันใช้

(กฎหมาย / 1 หน้า 246)

(30) ลูกทาสซึ่งหลุดพ้นค่าตัวได้สักข้อมือแล้วนั้น ให้คุณเรียกลูกทาสอยู่ตาม
เดิม

(ประกาศ 2 / 5 หน้า 111)

(31) เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระประจักษ์นักมาถึง ณ วันพฤหัสบดี เดือน 11 ขึ้น 15 ค่ำ ปีมะโรง จุลศักราช 1230 ทรงพระราชดำริเห็นว่าคุณจะเสด็จสวรรคตในวันนั้นแน่แล้ว

(พระราชหัตถเลขานี้ 17 / 4 หน้า 146)

(32) ถ้านายอักษฎาฐไม่พาไปดูละคร คุณจะได้นั่งกินข้าวแกงกันในตลาดให้สนุก

(ประพาสดิน / 5 หน้า 22)

จากการวิเคราะห์การปรากฏหน้าที่ของคำ คุณ จากเอกสารที่รวบรวม พบว่า คำ คุณ เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำกริยา ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึงสมัยปัจจุบัน โดยเป็นคำกริยา ย่อย ดังนี้ เป็นกริยาอาการเดียว ในสมัยสุโขทัยสมัยเดียว พบจำนวน 2 ครั้ง เป็นกริยาอาการที่อยู่หน้าบุพบทวลี ในสมัยสุโขทัยสมัยเดียวเช่นกัน พบจำนวน 2 ครั้ง เป็นกริยา สกรรม ในสมัยสุโขทัยถึงสมัยปัจจุบัน โดยพบในสมัยสุโขทัย จำนวน 3 ครั้ง สมัยอยุธยา จำนวน 1 ครั้ง สมัยธนบุรี จำนวน 2 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 24 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 6 ครั้ง และสมัยปัจจุบันจำนวน 10 ครั้ง และทำหน้าที่อย่างคำช่วยหน้ากริยา ในสมัยอยุธยาถึงสมัยปัจจุบัน โดยเป็นคำช่วยหน้ากริยาบอกการณั้ลักษณะ ในสมัยอยุธยา จนถึงสมัยปัจจุบัน มีจำนวนการปรากฏในสมัยอยุธยา 1 ครั้ง สมัยธนบุรี จำนวน 3 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 14 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 48 ครั้ง และสมัยปัจจุบัน จำนวน 45 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงสมัย ปัจจุบัน โดยพบจำนวนการปรากฏ ในสมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 34 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 156 ครั้ง และสมัยปัจจุบัน จำนวน 35 ครั้ง ซึ่งแสดงได้ด้วยตารางที่ 1

สถาบันวทศยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ ดง

สมัย	จำนวนรวม	คำกริยา						หน้าที่				คำช่วยหน้ากริยา				คำที่มีปัญหา		
		กริยา						กริยา				กริยา						
		กริยาเอกพจน์เดี่ยว	กริยาเอกพจน์ที่นำบุพบทวิเศษณ์มาไว้	กริยาเอกพจน์ที่นำวิเศษณ์มาไว้	กริยาเอกพจน์ที่นำวิเศษณ์มาไว้	กริยาเอกพจน์นำเสนอ	กริยาเอกพจน์สรรพนาม	กริยาเอกพจน์สรรพนาม	กริยาเอกพจน์สรรพนาม	กริยาเอกพจน์สรรพนาม	กริยาเอกพจน์สรรพนาม	กริยาเอกพจน์สรรพนาม	กริยาเอกพจน์สรรพนาม	กริยาเอกพจน์สรรพนาม	กริยาเอกพจน์สรรพนาม		กริยาเอกพจน์สรรพนาม	
สุโขทัย	7	2	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อยุธยา	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ธนบุรี	5	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รัชกาลที่ 1-4	82	-	-	-	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	34	-	-	-
รัชกาลที่ 5-8	210	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	156	-	-	-
ปัจจุบัน	80	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	35	-	-	-

3.3.2. ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ ควร

คำ ควร เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำในหมวดคำ 2 หมวด ได้แก่ คำกริยา และ คำช่วยหน้ากริยา

คำ ควร เมื่อเป็นคำกริยา จะปรากฏในกระบวน 6 กระบวน ได้แก่ กระบวนที่ 1, 2, 3, 5, 6 และ 7 ซึ่งแต่ละกระบวนมีความเป็นหมวดคำย่อยต่างกัน ดังนี้

ก. กระบวนที่ 1 คำ ควร เป็นกริยากรรม โดยเป็นคำกริยาที่ปรากฏเป็นหน่วยสุดท้ายในกริยาวลี ไม่มีนามวลี หรือส่วนเติมเต็มตามมา ตัวอย่างเช่น

(33) อนึ่งโมคพญานัน คือคู่ความอ้างพญานำกระลาการไปเมเชิญโดยอ้าง
ครั้นพบพญานแล้วเชิญไปสถานที่ควร

(กฎหมาย / 1 หน้า 224)

(34) สองเมืองใหญ่ต้องช่วยกันทะนุบำรุงจึงจะควร

(จดหมายเหตุ 7 / 2 หน้า 135)

ข. กระบวนที่ 2 คำ ควร เป็นกริยากรรม อยู่หน้าบุพบทวลี ตัวอย่างเช่น

(35) มีผู้มาพึ่งพระราชมหาร หวังจะให้พ้นจากภัยอันตรายต่างๆซึ่งนั่นทูลกับ
ราชสงคราม จะให้ส่งไทยใหญ่นั้นไม่ควรด้วยคลองชัตติยราชประเพณีธรรม

(พงศาวดาร / 1 หน้า 180)

(36)...จึงคอยแต่ชาวศึกกรุงหงสาวดีมาติดพระนครศรีอยุธยาครั้งใด ก็มีแต่ยก
พลไปพลอยซ้ำเติมตีเอาเมืองชนบทประเทศกวาดเอาอพยพมาเมืองทุกครั้ง ทำ
ศึกดูจกालอบลักฟองสกุลปักษาจะนั้นควรด้วยราชประเพณีแลหรือประการใด

(พงศาวดาร / 4 หน้า 152)

ค. พระสวนที่ 3 คำ ควร เป็นกริยากรรม อยู่หน้าวิเศษนามนุประโยค

ตัวอย่างเช่น

(37) ถ้าเป็นหนังสือถึงแชนมให้พิจารณาว่ากล่าวนั้นชอบด้วยหาเจ้าของมิได้
เป็นทอดับตรคนเท่ที่อยู่ นี่หนังสือโชอาหารหาควรแก่เครจนจะคาบมากินไม่
เป็นอัศจรรย์นัก

(จดหมายเหตุ 1 / 2 หน้า 53)

ง. พระสวนที่ 5 คำ ควร เป็นกริยากรรม อยู่นามวลี ตัวอย่างเช่น

(38) ถ้าหัวหมื่นนายเวรจำมิได้เฝ้าอยู่ในหุ้มแพรรับสั่งล่องผู้ใหญ่ๆรับสั่งแล้วให้
แต่จำหุ้มแพรไปตามควรราชการ

(จดหมายเหตุ 6 / อยุธยา หน้า 88)

(39) หนึ่งให้บั้นคอริบเรื่อน เอามะพร้าวหัวยัดปาก ธิราชบาตรเอาตัวลงหญ้า
ข้างใหม่จัดดูคน แล้วเอาตัวออกจากราชการใหม่ทวิคุณ ทวนด้วยลวดหนัง 50
ที ใส่ตรูไว้ จำไว้ถอดเสียเป็นโพรภาคทัณฑ์ไว้จะควรสถานใดให้เอาแต่สถาน
หนึ่ง

(จดหมายเหตุ 43 / 3 หน้า 57)

จ. พระสวนที่ 6 คำ ควร เป็นกริยากรรมนำเสนอ อยู่หน้านามานุประโยค

ตัวอย่างเช่น

(40) แลข้าพระทั้งปวงแตกฉานชานเซนอยู่แลคนเป็นเดิมข้าพระไปอยู่ที่อื่นนั้น
ควรภิกษุทั้งสิบแปดคนนี้เป็นข้าพระ ณ อารามจุลามาณี

(จารึก 5 / อยุธยา 33)

(41)...แต่ซึ่งพระยาอภัยมาเอาเมืองหน้าและเมืองแสนหนีไปดังนี้ ควรเราจะยกทัพหลวงไปเอาเมืองอภัย

(พงศาวดาร / 4 หน้า 176)

ข. กระสวนที่ 7 คำ ควร บางคำจัดให้เป็นกริยากรรม อยู่ในน้ากริยาลึ เพราะสามารถนำกริยาลึ เหมาะแก่(การ) หรือ ดีพอสำหรับ (การ) ที่มีความหมายพ้อง หรือ เกือบพ้องมาแทนที่ได้ ตัวอย่างเช่น

(42) ผู้ใดโลกนักรักทำใจใหญ่ไม่สูงเกินศักดิ์ และกระทำให้ล้มพันเหลือบรรดาศักดิ์ตน และมีจำพระราชนิยมพระเจ้าอยู่หัว และถ้อยคำมีควรเจรจาเอามาเจรจาเข้าในระวางศัพท์ และสิ่งของมีควรระดับเอามาเป็นเครื่องประดับตน ท่านว่าผู้นั้นทนงองอาจเข้าในอุบาทวชาติเหลือให้ลงโทษ 8 สถาน

(จดหมายเหตุ 43 / 3 หน้า 57)

(43) นายทัพนายกองผู้ใดได้ครุฑวนครุฑเขมรมา ที่ไม่ควรจะได้ก็อย่าให้เอาไว้

(จดหมายเหตุ 57 / 3 หน้า 213)

คำ ควร บางคำในกระสวนที่ 7 นี้ จะจัดให้เป็นคำช่วยหน้ากริยา หากมีความหมายแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการชี้แนะ ดังตัวอย่างที่ (44) และ (45)

(44) อนึ่งจะพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเนื้อความของทวยราชฎ์ทั้งปวงโดยมุลคดีประการใดให้ควรตั้งอยู่ในคดีทั้งสิ้น

(จดหมายเหตุ 29 / 2 หน้า 45)

(45) ถ้าพิเคราะห์ดูตามลักษณะของปืนไฟ มณฑกควรจะได้แก่ปืนมือ

(สำนัสมเด็จ 1 / 7- 8 หน้า 43)

จากการวิเคราะห์การปรากฏหน้าที่ของคำ ควร จากเอกสารที่รวบรวม พบว่า คำ ควร เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำกริยา ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน โดยเป็นคำกริยา

ย่อยดังนี้ เป็นกิจกรรมกีฬาเดี่ยว ในสมัยสุโขทัย และสมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงสมัยปัจจุบัน โดยพบในสมัยสุโขทัย จำนวน 3 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 38 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 11 ครั้ง และสมัยปัจจุบัน จำนวน 1 ครั้ง เป็นกีฬาอกรรม ที่นำพบพบทวติ ในสมัยธนบุรี พบจำนวน 1 ครั้ง และสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงสมัยรัชกาลที่ 8 โดยพบจำนวนการปรากฏ ในสมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 2 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 4 ครั้ง เป็นกีฬาสกรรม ในสมัยอยุธยา และสมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงสมัยปัจจุบัน โดยพบจำนวนการปรากฏ ในสมัยอยุธยา 1 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 20 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 11 ครั้ง และสมัยปัจจุบัน จำนวน 5 ครั้ง เป็นกีฬาอกรรมนำเสนอ ในสมัยอยุธยา และ สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงสมัยปัจจุบัน โดยพบจำนวนการปรากฏ ในสมัยอยุธยา 1 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 17 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 11 ครั้ง และสมัยปัจจุบัน จำนวน 1 ครั้ง และเป็นคำช่วยหน้ากริยา ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงสมัยปัจจุบัน โดยเป็นคำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ในสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงสมัยปัจจุบัน โดยพบจำนวนการปรากฏ สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 29 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 33 ครั้ง และสมัยปัจจุบันจำนวน 11 ครั้ง ซึ่งแสดงได้ด้วยตารางที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ กว

สมัย	จำนวนรวม	คำกริยา					คำช่วยหน้ากริยา				คำที่มีปัญหา
		กริยา อกรรม			กริยา สกรรม		บอกโอกาส	บอกการ นะ	บอกการคาด คะเน	บอกการณ์ ลักษณะ	
		กริยาอกรรม เดี่ยว	กริยาอกรรม ที่นำบุพบท วลี	กริยาอกรรม ที่นำ วิเศษณ์ ประโยค	กริยาอกรรม นำเสนอ	กริยาสกรรม					
สุโขทัย	3	3	-	-	-	3	-	-	-	-	-
อยุธยา	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
ธนบุรี	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
รัชกาลที่ 1-4	99	38	2	1	17	10	-	29	-	-	-
รัชกาลที่ 5-8	92	11	4	-	11	17	-	33	-	-	-
ปัจจุบัน	16	1	-	-	1	-	-	11	-	-	-

3.3.3. ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ ต้อง

คำ ต้อง เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำในหมวดคำ 2 หมวด ได้แก่ คำกริยา และ คำช่วยหน้ากริยา

คำ ต้อง เมื่อเป็นคำกริยา จะปรากฏในกระบวน 5 กระบวน ได้แก่ กระบวนที่ 2, 4, 5 และ 7 ซึ่งแต่ละกระบวนมีความเป็นหมวดคำย่อยต่างกัน ดังนี้

ก. กระบวนที่ 2 คำ ต้อง เป็นกริยากรรม อยู่หน้าบุพบทวลี ตัวอย่างเช่น

(46) อนึ่งให้พระยานครศรีธรรมราชปรึกษาหารือด้วยกรมการทั้งปวงจัดแจงชำระดู พระอัยการแลพระราชกำหนดกฎหมายเก่าใหม่บทใดซึ่งต้องด้วยขนบธรรมเนียมแผ่นดินควรคง เคยพิจารณากว่ากล่าวประการใดก็ให้คงไว้

(จดหมายเหตุ 29 / 2 หน้า 45)

(47) แลคำกฎหมายต้องกับหนังสือร้องให้ตระลาการเร่งพิจารณาตามหนังสือร้องแลคำกฎสืบไป

(กฎหมาย / 1 หน้า 193)

ข. กระบวนที่ 4 คำ ต้อง เป็นกริยาสกรรม อยู่หน้านามวลีที่ละรูป ตัวอย่างเช่น

(48) พระเจ้าเสด็จเข้าโกศ เมื่อรุ่งจึงเสด็จออกอยู่บัลลังก์ ให้คนทั้งหลายเห็นศรัทธาสาธุการแล จึงเสด็จคืนเรื่องเท่ากงจักรกลิ้งไปกลางหาวสู่เจดีย์ทองที่เก่ารัศมีถูกข่านต้องพรายเรื่องงาม

(จารึก 6 / สุโขทัย หน้า 78)

ค. กระบวนที่ 5 คำ ต้อง เป็นกิริยากรรม อยู่หน้านามวลี ตัวอย่างเช่น

(49) ข้าศึกชาวละแวกต้อง ศาสดราวุธตายเป็นสามารถนัก

(พงศาวดาร / 1 หน้า 103)

(50) พระพุทธรูปอันงานพิจิตรต้อง จาริต

(จารึก 6 / สุโขทัย หน้า 72)

ง. กระบวนที่ 7 คำ ต้อง บางคำจัดให้เป็นกิริยากรรมอยู่หน้ากริยาวลี เพราะสามารถนำคำกริยา ถูก หรือ โดน ที่มีความหมายพ้อง หรือเกือบพ้องมาแทนที่ได้ ตัวอย่างเช่น

(51) ขุนไชยาญาต้อง ปรับจ้างคนแทนทรัพย์ 1

(หมายเหตุรับสั่ง 25 / 1 หน้า 92)

(52) หมายบอกเจ้าพนักงานผู้ต้อง เกณฑ์ให้รู้จงทั่ว

(หมายเหตุรับสั่ง 14 / 1 หน้า 40)

คำ ต้อง บางคำในกระบวนที่ 7 นี้ จะจัดให้เป็นคำช่วยหน้ากริยา หากมีความหมายแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการชี้แนะ ดังตัวอย่างที่ (53) และบอกการคาดคะเน ดังตัวอย่างที่ (54)

(53) อนึ่งการแผ่นดินในกรุงศรีอยุธยา พระมหากษัตริย์ราชบิดีบังคับบัญชาลงมาประการใด สมเด็จพระมหินทราธิราชเจ้าแผ่นดินต้อง กระทำตามทุกประการ ก็ขุนเคืองพระราชหฤทัย

(พงศาวดาร / 3 หน้า 80)

(54) แต่พลตระเวนนี้ของเขาดีแน่ ดีทั้งที่คัดคนแลที่มีกัณฑ์ทำทาง ใครขึ้นมา จากบางกอกแลเห็นคงจะต้องชม

(จดหมายเหตุ 1/5 หน้า 1)

จากการวิเคราะห์การปรากฏหน้าที่ของคำ ต้อง จากเอกสารที่รวบรวมมา พบว่า คำ ต้อง เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำกริยา ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงสมัยปัจจุบัน โดยเป็นคำกริยาย่อย ดังนี้ เป็นกริยากรรม ที่นำบุพบทวลี ในสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงสมัยรัชกาลที่ 8 โดยพบจำนวนการปรากฏ ในสมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 12 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 2 ครั้ง เป็นกริยาสกรรม ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึงสมัยปัจจุบัน โดยพบจำนวนการปรากฏในสมัยสุโขทัย 2 ครั้ง สมัยอยุธยา จำนวน 8 ครั้ง สมัยธนบุรี จำนวน 1 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 118 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 10 ครั้ง และในสมัยปัจจุบัน จำนวน 2 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยา ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงสมัยปัจจุบัน โดยเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดง อรรถาณูเคราะห์บอกการชี้แนะ และคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการคาดคะเน พบจำนวนการปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการชี้แนะ ในสมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 74 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 159 ครั้ง สมัยปัจจุบัน จำนวน 74 ครั้ง และพบจำนวนการปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์บอก การคาดคะเน ในสมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 7 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 48 ครั้ง สมัยปัจจุบัน จำนวน 24 ครั้ง ซึ่งแสดงได้ด้วยตารางที่ 3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ ตั้ง

สมัย	จำนวนรวม	คำกริยา					คำช่วยหน้ากริยา				คำที่มีปัญหา
		กริยา อกรรม			กริยา สกรรม		บอกโอกาส	บอกการ นะ	บอกการคาด คะเน	บอกการณ์ ลักษณะ	
		กริยาอกรรม เดี่ยว	กริยาอกรรม ที่นำบุพบท วสี	กริยาอกรรม ที่นำ วิเศษณ์านุ ประโยค	กริยาอกรรม นำเสนอ	กริยาสกรรม					
สุโขทัย	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
อโยธยา	8	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-
ธนบุรี	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
รัชกาลที่ 1-4	211	-	12	-	-	118	-	74	7	-	-
รัชกาลที่ 5-6	219	-	2	-	-	10	-	159	48	-	-
ปัจจุบัน	100	-	-	-	-	2	-	74	24	-	-

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3.4. ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ ได้

คำ ได้ เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำในหมวดคำ 2 หมวด ได้แก่ คำกริยา และคำช่วยหน้ากริยา

คำ ได้ เมื่อเป็นคำกริยา จะปรากฏในกระบวน 3 กระบวน ได้แก่ กระบวนที่ 1, 2, 4 และ 5 ซึ่งแต่ละกระบวนมีความเป็นหมวดคำย่อย ดังนี้

ก. กระบวนที่ 1 คำ ได้ เป็นกริยาอาการ โดยปรากฏเป็นหน่วยสุดท้ายในกริยาวลี ไม่มีนามวลี หรือส่วนเติมเต็มตามมา ตัวอย่างเช่น

(55) อันว่าโยคาวจรผู้ปรารถนาจะข้ามสมุทรสาครคือวังสารวิฏ จะเอาใสดามลให้ได้

(จดหมายเหตุ 1/ อยุธยา หน้า 33)

ข. กระบวนที่ 2 คำ ได้ เป็นกริยาอาการ อยู่หน้าบุพบทวลี ตัวอย่างเช่น

(56) บาปอันตัด...สงฆ์จึงให้ได้แก่ผู้บชื้อ

(จารึก 5 / สุโขทัย หน้า 43)

(57) แลริชชาบันดาได้แก่พณหัวเจ้า

(จดหมายเหตุ 7 / อยุธยา 83)

ค. กระบวนที่ 4 คำ ได้ เป็นกริยากรรม อยู่หน้านามวลีที่ละรูป ตัวอย่างเช่น

(58) นายทัพนายกองผู้ใดได้ครัญจนครวัชเมรมา ที่ไม่ควรจะได้อะไรให้เอาไว้

(จดหมายเหตุ 57 / 3 หน้า 213)

(59) แลท่านเสด็จขึ้นมาให้ทานข้างเมือก และราชรถแก่พระสงฆ์ทุกเมือง แล
ยอมได้เองเมื่อท่านขึ้นมาในนี้ไซร์

(จารึก 6 / สุโขทัย หน้า 65)

ง. กระสวนที่ 5 คำ ได้ เป็นกริยากรรม อยู่หน้านามวลี ตัวอย่างเช่น

(60) กูได้หมากส้มหมากหวานอันใดกินอร่อยกินดี กูเอามาแก่พ่อกู

(จารึก 1 / สุโขทัย หน้า 8)

(61) พระเจ้าหงษาได้เมืองพิศณุโลก

(พงศาวดาร / ออยุธยา หน้า 45)

เมื่อคำ ได้ เป็นคำช่วยหน้ากริยา จะปรากฏในกระสวนที่ 7 คำ ได้ มีความ
หมายแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกโอกาส ตัวอย่างเช่น

(62) แลชาวที่ได้รักษาประตูที่ๆข้างหน้า แลได้ว่ากล่าวรักษาพระองค์ ได้ห้าม
ปรามปากเสียงนกเสียงกา

(จดหมายเหตุ 6 / ออยุธยา หน้า 88)

จากการวิเคราะห์การปรากฏหน้าที่ของคำ ได้ จากเอกสารที่รวบรวม พบว่า คำ
ได้ เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำกริยา ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึงสมัยปัจจุบัน โดยเป็นคำกริยา
ย่อย ดังนี้ เป็นกริยากรรมเดี่ยว ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึงสมัยปัจจุบัน โดยพบจำนวนการ
ปรากฏ สมัยสุโขทัย จำนวน 25 ครั้ง สมัยอยุธยา จำนวน 7 ครั้ง สมัยธนบุรี จำนวน 10
ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 38 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 64 ครั้ง สมัยปัจจุบัน
จำนวน 3 ครั้ง เป็นกริยากรรม ที่นำไปพบพบวลี ในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา และสมัยรัชกาล
ที่ 1 ถึงสมัยรัชกาลที่ 8 โดยพบจำนวนการปรากฏ สมัยสุโขทัย จำนวน 2 ครั้ง สมัยอยุธยา
จำนวน 3 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 2 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 3 ครั้ง เป็น
กริยากรรม ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึงสมัยปัจจุบัน โดยพบจำนวนการปรากฏ สมัยสุโขทัย
จำนวน 54 ครั้ง สมัยอยุธยา จำนวน 59 ครั้ง สมัยธนบุรี จำนวน 74 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4
จำนวน 300 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 132 ครั้ง สมัยปัจจุบัน จำนวน 7 ครั้ง และเป็น

คำช่วยหน้ากริยา ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึงสมัยปัจจุบัน โดยเป็นคำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส พบจำนวนการปรากฏ สมัยสุโขทัย จำนวน 34 ครั้ง สมัยอยุธยา จำนวน 125 ครั้ง สมัยธนบุรี จำนวน 68 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 479 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 338 ครั้ง สมัยปัจจุบัน จำนวน 98 ครั้ง ซึ่งแสดงได้ด้วยตารางที่ 4

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ ได้

สมัย	จำนวนรวม	หน้าที่คำกริยา					คำช่วยหน้ากริยา				คำที่มีปัญหา
		กริยา อกรรม			กริยา สกรรม		บอกโอกาส	บอกการ แนะ	บอกการคาด คะเน	บอกการณ์ ลักษณะ	
		กริยาอกรรม เดี่ยว	กริยาอกรรม ที่นำบุพบท วลี	กริยาอกรรม ที่นำ วิเศษณ์ ประโยค	กริยาอกรรม นำเสนอ	กริยาสกรรม					
สุโขทัย	115	25	2	-	-	54	34	-	-	-	-
อยุธยา	194	7	3	-	-	59	125	-	-	-	-
ธนบุรี	152	10	-	-	-	74	68	-	-	-	-
รัชกาลที่ 1-4	895	38	2	-	-	300	479	-	-	-	-
รัชกาลที่ 5-8	537	64	3	-	-	132	338	-	-	-	-
ปัจจุบัน	101	3	-	-	-	7	98	-	-	-	-

3.3.5. ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ นุ่

คำ นุ่ เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำในหมวดคำ 2 หมวด ได้แก่ คำกริยา และ คำช่วยหน้ากริยา

คำ นุ่ เมื่อเป็นคำกริยา จะปรากฏในกระสวน 1 กระสวน คือ กระสวนที่ 6

ก. กระสวนที่ 6 คำ นุ่ เป็นกริยากรรมนำเสนอ อยู่หน้านามานุประโยค ตัวอย่างเช่น

(63) เมื่อตริตรองดูถึงการที่จะแก้ไขเห็นว่าถ้าย้ายพระจินดารักษ์ไปในเวลานี้ นุ่ที่เจ้าพระยาสุรพันธ์จะได้ความเดือดร้อนมาก การเป็นเช่นนี้จึงเห็นว่านุ่ที่ จะต้องยกพระเทพราชแสนยาขึ้นเป็นตำแหน่งพิเศษเสมอผู้ช่วยข้าหลวง เทศาภิบาล ย้ายพระจินดารักษ์มาเป็นข้าหลวงมหาดไทย

(จดหมายเหตุ 1 / 5 หน้า 35)

คำ นุ่ เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยา จะปรากฏในกระสวนที่ 7 โดยมีความหมาย แสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการชี้แนะ ดังตัวอย่างที่ (64) และอรรถาณูเคราะห์บอกการคาดคะเน ดังตัวอย่างที่(65)

(64) ตากับตันยอมให้น้ำร้องบัญชาหมด ทั้งการที่จะเปิดจักรเดินเข้าเดินเร็ว แล ถือทำอย่างไรรน้ำร้องสั่งเรื่อยทีเดียว ที่แท้ก็สลับสับมิตเท่านั้น เวื่อก็ออกพันท่า นุ่ไม่นุ่จะต้องมีน้ำร้อง

(ไกลบ้าน / 5 หน้า 67)

(65) วัดเขินต์มาตินั้นเป็นวัดร้างเหมือนกัน เดี่ยวนี้เขาใช้มิวเซียม ยังมีรูปเขียนสีๆ แต่จะเล่าถึงรูปเขียนนุ่จะโดนกับที่หม่อมมเรนทร์เล่า จึงงดเสีย

(ไกลบ้าน / 5 หน้า 95)

จากการวิเคราะห์การปรากฏหน้าที่ของคำ นำ จากเอกสารที่รวบรวม พบว่า คำ นำ เป็นคำที่ทำหน้าที่อย่างคำกริยา โดยเป็นกริยากรรมนำเสนอ ในสมัยรัชกาลที่ 5-8 พบจำนวน 5 ครั้ง และทำหน้าที่อย่างคำช่วยหน้ากริยา ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5-8 ถึงปัจจุบัน โดยเป็นคำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ และการคาดคะเน พบจำนวนการปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการชี้แนะ ในสมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 5 ครั้ง สมัยปัจจุบัน จำนวน 12 ครั้ง และพบจำนวนการปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์คาดคะเน สมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 28 ครั้ง สมัยปัจจุบัน จำนวน 5 ครั้ง ซึ่งแสดงได้ด้วยตารางที่ 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ ปรุ

สมัย	จำนวนรวม	คำกริยา					คำช่วยหน้ากริยา				คำที่มีปัญหา
		กริยา อกรรม		กริยา สกรรม			บอกโอกาส	บอกการ แนะ	บอกการคาด คะเน	บอกการณ์ ลักษณะ	
		กริยาอกรรม เดี่ยว	กริยาอกรรม ที่นำบุพบท วิธี	กริยาอกรรม ที่นำ วิเศษณ์านุ ประโยค	กริยาอกรรม นำเสนอ	กริยาสกรรม					
สุโขทัย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อยุธยา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ธนบุรี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รัชกาลที่ 1-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รัชกาลที่ 5-8	38	-	-	-	5	-	-	5	28	-	-
ปัจจุบัน	17	-	-	-	-	-	-	12	5	-	-

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3.6. ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ อาจ

คำ อาจ เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำในหมวดคำ 2 หมวด ได้แก่ คำกริยา และ คำช่วยหน้ากริยา

คำ อาจ เมื่อเป็นคำกริยา จะปรากฏในกระบวน 4 กระบวน ได้แก่ กระบวนที่ 2 , 3 ,6 และ 7 ซึ่งแต่ละกระบวนมีความเป็นหมวดคำย่อยต่างกัน ดังนี้

ก. กระบวนที่ 2 คำ อาจ เป็นกริยาอาการ อยู่หน้าบุพบทวลี ตัวอย่างเช่น

(66) นายพันเทพรักษาจะนายพันสุริยามาตย์และอำแดงคำทอง และอำแดงคำแก้วบใจบาปราบใจมัวหัวใจอาจในสุจริต วิลาสิตศรีทธา ปลงมหาคามบริเวณแต่พระมหาเถรานุเถรวินวันวาสี

(จารึก 8 / สุโขทัย หน้า 205)

ข. กระบวนที่ 3 คำ อาจ เป็นกริยาอาการ อยู่หน้าวิเศษณานุประโยค ตัวอย่างเช่น

(67) แลเมื่อมีจจราชมาถึงแล้วนั้น ญาติวงษาทั้งหลายมีอาจเพื่อจะเป็นที่ฟังและจะห้ามมีจจราชด้วยอุบายอันหนึ่งอันใดหามิได้เลย

(จดหมายเหตุ 1 / ออยุธยา หน้า 40)

(68) เมาะว่าอุกฤษธรรมอันเป็นเสนาแห่งกิเลสมานั้นมีอาจเพื่อจะเอาพระอัญฐังคิกรรมอันก่อประดัวของศั8 ประการนั้น เปนอารมณ์ได้ดุจแมลงวันมีอาจเพื่อจะบินไปจับลงไปในก้อนเหล็กแดง

(จดหมายเหตุ 1 / ออยุธยา หน้า 37)

ค. กระสวนที่ 6 คำ อาจ เป็นกริยากรรมนำเสนอ อยู่หน้านามาานุประโยค

ตัวอย่างเช่น

(69) แล้วทรงพระดำริเห็นว่า แต่กำลังอ้ายลาวเมืองลุ่มสัคนั้นหาอาจที่จะลงมา
ตั้งรับรบพุ่งถึงบ้านนายมไม่ ดีร้ายจะเป็นอ้ายราชวงษาเมืองเวียงจันจะกฎหลัง

(จดหมายเหตุ 17/3 หน้า 16)

ง. กระสวนที่ 7 คำ อาจ บางคำจัดให้เป็นกริยาสกรรม อยู่หน้ากริยาวิ

เพราะสามารถนำคำกริยา กล้า หรือ สามารถ ที่มีความหมายฟ้อง หรือเกือบฟ้องมาแทนที่ได้
ตัวอย่างเช่น

(70) ฟ้อขุนรามคำแหงนั้นหาเป็นครูอาจารย์สั่งสอนไทยทั้งหลายให้รู้บุญรู้ธรรม
แท้แต่คนอันมีในเมืองไทยด้วยรู้หลวก อาจปราบฝูงข้าเล็กด้วยแก้วด้วยหาญ
ด้วยแคะด้วยแรงหาคนจักเสมอมิได้

(จารึก 1 / สุโขทัย หน้า 1)

(71) สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า ก็ทรงพระแสงปืนนกสับยาวกว่าศิบบิงไปต้องสุ
ระก่ามาตกจากคอข้างตาย รั้พลรามัญทั้งนั้นเห็นเป็นอัศจรรย์ ด้วยแม่น้ำนั้น
กว้างเหลือกำลังปืนก็กลัวพระเดชเดชาานุภาพ และพระมหาอุปราชามีอาจตาม
มาได้ก็เลิกทัพกลับไป

(พงศาวดาร / 1 หน้า 178)

คำ อาจ บางคำในกระสวนที่ 7 นี้ จะจัดให้เป็นคำช่วยหน้ากริยา หากมีความ
หมายแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกโอกาส ดังตัวอย่างที่(72) และอรรถาณูเคราะห์บอกการคาด
คะเน ดังตัวอย่างที่ (73)

(72) ทางที่ 3 เทียวเมืองพิทลุง ได้ดูทะเลสาบตอนใน แต่มีทางรถยนต์อาจข้าม
เขาบรรทัดทางช่องไปเทียวเมืองตรัง อาจไปมาได้ในวันเดียว

(สารสนสมเด็จ 1 / 7-8 หน้า 70)

(73) หม่อมอันจึงเชื่อว่าสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสีหนาท คงจะบรรจุพระ
 อัฐิพระปฐมบรมมหาชนกไว้ในพระเจดีย์ทอง ที่มณฑลปทุมธานี ๗ แต่
 ประเพณีที่ตั้งเครื่องทองน้อยอาจเกิดขึ้นต่อในรัชกาลที่ 4

(สำนวนสมเด็จพระเจ้า 1 / 7-8 หน้า 67)

จากการวิเคราะห์การปรากฏหน้าที่ของคำ อุรา จากเอกสารที่รวบรวม พบว่าคำ
อุรา เป็นคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำกริยา ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึงสมัยรัชกาลที่ 1-4 โดยเป็นคำ
 กริยาช่วย ดังนี้ เป็นกริยากรรม ที่นำบุพบทลี ในสมัยสุโขทัยสมัยเดียว พบจำนวน 1 ครั้ง
 เป็นกริยากรรม ที่นำวิเศษณานุประโยค ในสมัยอยุธยาสมัยเดียว พบจำนวน 6 ครั้ง เป็น
 กริยากรรมที่นำเสนอ ในสมัยรัชกาลที่ 1-4 พบจำนวน 2 ครั้ง เป็นกริยากรรม ในสมัย
 สุโขทัย ถึงสมัยรัชกาลที่ 1-4 โดยพบการปรากฏ ในสมัยสุโขทัย จำนวน 5 ครั้ง สมัยอยุธยา
 จำนวน 1 ครั้ง สมัยธนบุรี จำนวน 2 ครั้ง สมัยรัชกาลที่ 1-4 จำนวน 11 ครั้ง และเป็นคำช่วย
 หน้ากริยา ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ถึงสมัยปัจจุบัน โดยเป็นคำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส หรือ
 ความเป็นไปได้ และคำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน โดยพบจำนวนการปรากฏเป็นคำ
 ช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกโอกาส ในสมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 15 ครั้ง สมัย
 ปัจจุบัน จำนวน 3 ครั้ง และพบจำนวนการปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถา
 นูเคราะห์บอกการคาดคะเน ในสมัยรัชกาลที่ 5-8 จำนวน 17 ครั้ง สมัยปัจจุบัน จำนวน 8
 ครั้ง ซึ่งแสดงได้ด้วยตารางที่ 6

สถาบันวิทย์บริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์หน้าที่ของคำ ขว

สมัย	จำนวนรวม	คำกริยา					คำช่วยหน้ากริยา				คำที่มีปัญหา
		กริยา					กริยา				
		อกรรม		กรรม			บอกโอกาส		บอกการเน้น		
กริยาอกรรมเดี่ยว	กริยาอกรรมที่นำบุพบทวิธี	กริยาอกรรมที่นำวิเศษนามุประโยค	กริยาอกรรมนำเสนอ	กริยากรรม							
สุโขทัย	8	-	1	-	-	5	-	-	-	-	
อยุธยา	6	-	-	6	-	1	-	-	-	-	
ธนบุรี	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
รัชกาลที่ 1-4	13	-	-	-	2	11	-	-	-	-	
รัชกาลที่ 5-8	32	-	-	-	-	-	15	-	-	17	
ปัจจุบัน	11	-	-	-	-	-	3	-	-	8	

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของคำ คุณ ควร ต้อง ได้ ไม่ อาจ พบว่า คำทั้ง 6 นี้ทำหน้าที่ได้ทั้งอย่างคำกริยา และอย่างคำช่วยหน้ากริยา โดยมีจำนวนการปรากฏพบในเอกสารที่รวบรวมเป็นคำกริยาและคำช่วยหน้ากริยาแตกต่างกันตามแต่ละสมัยดังนี้

คำ คุณ ในสมัยสุโขทัย พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 7 ครั้ง ในสมัยอยุธยา พบเป็นคำกริยา จำนวน 1 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 1 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 2 ครั้ง ในสมัยธนบุรี พบเป็นคำกริยา จำนวน 2 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยา จำนวน 3 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 5 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 1 พบเป็นคำกริยา จำนวน 3 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 1 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 2 พบเป็นคำกริยา จำนวน 4 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 3 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 7 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 3 พบเป็นคำกริยา จำนวน 13 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 5 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 18 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 4 พบเป็นคำกริยา จำนวน 4 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 33 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 37 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 5 พบเป็นคำกริยา จำนวน 5 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 59 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 64 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 6 พบเป็นคำกริยา จำนวน 2 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 80 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 82 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 7-8 พบเป็นคำกริยา จำนวน 1 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 32 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 33 ครั้ง และในสมัยปัจจุบัน พบเป็นคำกริยา จำนวน 10 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 82 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 83 ครั้ง

คำ ควร ในสมัยสุโขทัย พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 3 ครั้ง ในสมัยอยุธยา พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 2 ครั้ง ในสมัยธนบุรี พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 1 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 1 พบเป็นคำกริยา จำนวน 18 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 12 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 30 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 2 พบเป็นคำกริยา จำนวน 11 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 5 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 16 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 3 พบเป็นคำกริยา จำนวน 12 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 4 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 16 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 4 พบเป็นคำกริยา จำนวน 34 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 8 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 42 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 5 พบเป็นคำกริยา จำนวน 18 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 15 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 33 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 6 พบเป็นคำกริยา จำนวน 20 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 13 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 33 ครั้ง

สมัยรัชกาลที่ 6 พบเป็นคำกริยา จำนวน 50 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 193 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 243 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 7-8 พบเป็นคำกริยา จำนวน 34 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 118 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 152 ครั้ง และในสมัยปัจจุบัน พบเป็นคำกริยา จำนวน 8 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 92 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 100 ครั้ง

คำ นำ ในสมัยสุโขทัย จนถึงสมัยรัชกาลที่ 3 ไม่พบคำ นำ ในสมัยรัชกาลที่ 4 พบคำ นำ ที่เป็นส่วนหนึ่งของคำประสมเท่านั้น ในสมัยรัชกาลที่ 5 พบเป็นคำกริยา จำนวน 5 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 7 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 6 พบเป็นคำช่วยหน้ากริยาเท่านั้น จำนวน 11 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 7-8 พบเป็นคำกริยา จำนวน 1 ครั้ง เป็นคำช่วยหน้ากริยาจำนวน 16 ครั้ง จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 17 ครั้ง และในสมัยปัจจุบัน พบเป็นคำช่วยหน้ากริยาเท่านั้น จำนวน 17 ครั้ง

คำ อาจ ในสมัยสุโขทัย พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 6 ครั้ง ในสมัยอยุธยา พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 7 ครั้ง ในสมัยธนบุรี พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 2 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 1 พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 3 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 2 พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 1 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 3 พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 4 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 4 พบเป็นคำกริยาเท่านั้น จำนวน 5 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 5 พบเป็นคำช่วยหน้ากริยาเท่านั้น จำนวน 1 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 6 พบเป็นคำช่วยหน้ากริยาเท่านั้น จำนวน 15 ครั้ง ในสมัยรัชกาลที่ 7-8 พบเป็นช่วยหน้าคำกริยาเท่านั้น จำนวน 15 ครั้ง และในสมัยปัจจุบัน พบเป็นคำช่วยหน้ากริยาเท่านั้น จำนวน 11 ครั้ง

ภาพรวมจำนวนการปรากฏเป็นคำกริยาและคำช่วยหน้ากริยาที่พบในเอกสาร จะเห็นว่าปริมาณการปรากฏไม่เท่ากัน ช่วงสมัยหนึ่งจำนวนที่เป็นคำกริยามีมากกว่าจำนวนที่เป็นคำช่วยหน้ากริยา แต่อีกช่วงสมัยหนึ่งกลับเป็นไปในทางตรงกันข้าม อย่างไรก็ตาม จำนวนจริงที่ปรากฏในเอกสารที่ผู้วิจัยรวบรวมมาได้ นั้น อาจให้ภาพความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงทางปริมาณไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากจำนวนรวมของคำที่พบมีจำนวนไม่เท่ากัน ตัวอย่างเช่น คำ คง สมัยสุโขทัย มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 7 คำ แต่สมัยรัชกาลที่ 4 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 37 คำ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงใช้ค่าสัดส่วนความถี่ของการเป็นคำกริยาและ

คำช่วยหน้ากริยามาแสดงในตารางที่ 7 เพื่อให้เห็นความมากน้อยและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนมากขึ้น

ตารางที่ 7 ตารางแสดงสัดส่วนความมากน้อยคิดเป็นร้อยละของจำนวนการปรากฏคำที่ทำหน้าที่อย่างคำกริยา (ก.) และอย่างคำช่วยหน้ากริยา (ข.) ของคำ คง ควร ต้อง ได้ น่า อาจ

คำ สมัย	คง		ควร		ต้อง		ได้		น่า		อาจ	
	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
สุโขทัย	100	-	100	-	100	-	70	30	-	-	100	-
อยุธยา	50	50	100	-	100	-	36	64	-	-	100	-
ธนบุรี	75	25	100	-	100	-	55	45	-	-	100	-
รัชกาลที่ 1	94	6	89	11	97	3	20	80	-	-	100	-
รัชกาลที่ 2	65	34	67	33	58	42	32	68	-	-	100	-
รัชกาลที่ 3	79	21	64	36	30	70	30	70	-	-	100	-
รัชกาลที่ 4	11	81	80	20	35	65	31	69	-	-	100	-
รัชกาลที่ 5	15	85	46	54	8	92	30	70	33	67	-	100
รัชกาลที่ 6	3	97	71	29	4	96	17	83	-	100	-	100
รัชกาลที่ 7- 8	3	97	39	61	-	100	18	82	1	99	-	100
ปัจจุบัน	22	78	33	67	2	98	8	92	-	100	-	100

จากค่าสัดส่วนความมากน้อยของการเป็นคำกริยาและคำช่วยหน้ากริยาของคำทั้ง 6 ดังกล่าวนี้ พบว่ามีความแตกต่างกัน และความแตกต่างกันดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่าปริมาณการปรากฏหน้าที่เป็นคำช่วยหน้ากริยาจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทางตรงกันข้าม การทำหน้าที่เป็นคำกริยามีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยคำ คง ควร

ต้อง ได้ จะยังคงเหลือจำนวนการเป็นคำกริยาเพียงเล็กน้อยในปัจจุบัน ส่วนคำ น่า อาจ จะไม่ปรากฏเป็นคำกริยาอีกเลย

การที่คำทั้ง 6 ปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยาเพิ่มมากขึ้น และลดจำนวนคำกริยา ลง เหมือนกับสถานการณ์ของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ที่ว่า เมื่อคำบอกเนื้อความกลายเป็นคำไวยากรณ์ คำบอกเนื้อความจะมีจำนวนการปรากฏน้อยลงจากเดิม หรืออาจหมดไปในที่สุด แต่คำไวยากรณ์จะมีจำนวนการปรากฏมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย